පිරිනිවුන ඒ රහත් මෙහෙණිවරු

රජුන් නොදුටු රුව දුටු අම්බපාලී

රූපයෙන් ලස්සන වෙන්න මේ ලෝකෙ කවුරුත් කැමතියි. තමන් ගාව තියන ලස්සන වැඩි කරගන්න, ඒ ලස්සන තවදුරටත් පවත්වා ගන්න කවුරුත් ආසා කරන්න පුළුවන්. ලස්සන වැඩි කරගන්න නම් මොනවද කරන්න ඕන? ඇත්තටම ලස්සනයි කියල කියන්නෙ මොකද්ද? අද දවසේ සාකච්ඡාව මෙන්න මේක ගැනයි.

රූපයෙන් ලස්සන බව ගැන කතා කරන කොට එවන් වූ ලස්සන අය එදත් හිටියා, අදත් ඉන්න පුළුවන්. ඒ වගේ අසහාය ගණයේ රූපයක් තිබිච්ච කෙනෙක් තමයි අම්බපාලී කියල කියන්නෙ. මේ අම්බපාලීට තිබිච්ච රූපය නිසාම ඒ කාලෙ රජවරු පවා යුද්ධ කරන්නට සැරසිලා තියනව. මේ තරමේ ලස්සන රූපයක් අම්බපාලීට හම්බ වුනේ කොහොමද? ඒක හරි ලස්සන කතාවක්.

ඵුස්ස කියල කියන බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ, ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිලා ශ්රද්ධාවෙන් දන් පූජා කරපු එක් උපාසිකාවක් මහා දානයක් දීල අවසානයට ප්රාර්ථනා කරනවා, මට රූප සම්පත්තිය හම්බ වෙන්න ඕන කියල. ඒ දානය බුදුරජාණන් වහන්සේ ප් රධාන මහා සංඝ රත්නයට දුන්න නිසා, ප්රතිග්රාහක පක්ෂයේ සීල සමාධි ගුණයන් ආදී ඒ සම්පූර්ණ ගුණයන් සම්පූර්ණයි. මේ වගේම මේ දානෙ දුන්න කාන්තාවත් සිල් සමාදන් වෙන දැහැමි කෙනෙක් නිසා, දායක පක්ෂයේ ගුණයත් සම්පූර්ණයි. මේ පිනේ විපාකයෙන් මැයට බොහෝ ආත්ම ගණනක් ඉතාමත්ම ලස්සන රූපශ්රීයක් හම්බ වෙනව.

සිඛී කියන බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේදීත් මේ විදියටම ලස්සන රූප සම්පත්තියක් ඇතිව ඉපදුන මේ කාන්තාව, ඒ බුද්ධ ශාසනයේ ධර්ම ශ්රවනය කරල පැහැදිලා, ධර්මානුකූලව කටයුතු කරනව. මේ අතර දවසක් භික්ෂුණී ආරාමයක වතක් පිළිවෙතක් කරනකොට, ඒ තමන් පිරිසිදු කරන තැනට ආපු එක්තරා රහත් භික්ෂුණියකට කිවිසුමක් යනව. තමන් ඒ පිරිසිදු කරපු තැන අපිරිසිදු කරාය යන අදහසින් යුක්තව මේ කාන්තාව ඒ රහත් භික්ෂුණියට බැණ වදිනව. "වෛශ්යාවක් වගේ බුද්ධ ශාසනය විනාස කරනව" කියල ප්රලාප කියනව.

මේ විදියට වැරදි කාරණාවකින් බැණ වැදීම නිසා ආර්යෝපවාදය කියල කියන පව සිදු කර ගන්නා මේ කාන්තාව ඒ ජීවිතයෙන් පස්සෙ නිරයේ උපදිනව. නිරයේ බොහෝ කාලයක් දුක් විඳල නැවතත් වතාවක මනුෂ්ය ලෝකයක ඉපදෙන්නට පෙර පින තියනව. ඒ ඉපදුනු හැම ආත්ම භාවයක්ම ඉපදෙන්නෙ කාන්තාවක් හැටියටමයි. කල වයස සම්පූර්ණ වෙනකොට වෘත්තිය වෙන්නෙ ගණිකා වෘත්තියමයි.

ඔය විදියට ආත්ම භාව ගාණක් කල් ගෙවුනට පස්සේ කාශ්යප බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුද්ධ ශාසනයේදීත් කාන්තාවක් හැටියටම උපදිනව. හැබැයි මේ ශාසනයේදී ධර්ම ශ්රවනය කරල හිත පහදවා ගෙන මහණ දම් පුරන්න පටන් ගන්නව. බඹසර වාසය කරනව. ඒ පිනෙන් දිව්ය ලෝකයේ උපදිනව. ඊට අනතුරුව අපි සරණ ගිය ගෞතම නම් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේදී දිව්ය ලෝකයෙන් චුත වෙලා, අඹ වනයක ඕපපාතිකව උපදිනව. මේ උපදිනකොටත් තරුණ වයසේ ඇති කෙනෙක් හැටියටයි උපදින්නෙ. ඒ වගේම උපදින ක්රම අතරින් ඕපපාතිකව ඉපදුනු තැනැත්තෙක් ගැන පතපොතේ සඳහන් වෙන හැටියට තියෙන එකම එක චරිතයත් මේ අම්බපාලියමයි. මැය අඹ වනයක ඉපදුනු නිසා 'අම්බපාලී' හැටියට හෝ 'අම්බ්රපාලී' හැටියට නම් වෙනව.

කාගේවත් භාරකාරයෙක් නැතුව ඉපදුනු නියාවෙන් සහ දකින්නන්ගේ මන බඳිනා රූප සොබාවක් තිබුනු මේ කාන්තාව පාවා ගන්නට අහල පහල රජවරු ඉතා කැමැත්තෙන් පසුවෙනව. අවසානයේදී මේ සියළු දෙනාම මේ කියන අම්බපාලී කියන කාන්තාවව බෙදා ගන්නට යුද්ධ කරන්නටත් සැරසෙනව. ඒ අවස්ථාවේදී රජවරු සියළු දෙනාම එකට එකතු වෙලා කතා කරගෙන, එක්තරා ගෘහයක් හදල දීල මැයව ඒ ගෙදර තියනවා කාගෙත් භාර්යාව හැටියට. එහෙමත් නැතිනම් වෛශ්යාව, ගණිකාව හැටියට. වසර ගණනාවක් තිස්සේ මේ අම්බපාලී රජවරුන්ගේ අවශ්යතා සම්පූර්ණ කරනව.

රූපයෙන් අන් ඕනෑම කෙනෙක් වශී කරවන ස්වභාවයේ හැඩයක් තිබිච්ච අම්බපාලිය, පෙර කාලයක බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති කරගත් ශ්රද්ධාවේ පින් මහිමය හින්දම බුදු සසුනට බොහොම ලැදියාවක් දැක්වූවා. මේක හින්දම ධර්ම ශ්රවනය කරන්න, දන් දෙන්නට, ඉතා කැමැත්තක් තිබුන. දුගී මගී යාචකාදීන්ට දන් දෙන එක මැයගේ විනෝදාංශයක්. එක්තරා අවස්ථාවකදී බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්රධාන මහා සංඝ රත්නයට අඹ වනයක් පූජා කලා.

පසුකාලයකදී රජවරුන්ට අම්බපාලී යටතේ තමන්ගේ අවශ්යතා සම්පූර්ණ කරගන්නට බොහෝ කාලයක් බලා සිටින්නට වීම නිසාම, අම්බපාලිය බෙදා ගන්නට ඔවුන් යුද්ධ කරන්නට පටන් ගත්තා. මේ යුද්ධයේ ප්රතිපලයක් හැටියට බොහෝ ජීවිත විනාශ වුනා. ඒ විනාශය දුටු අම්බපාලියට ජීවිතේ ගැන කළකිරීමක් ඇති වෙලා, ඒ දුක කියන්නට බුදුරජාණන් වහන්සේ කරා පැමිණියා. ඒ වෙලාවෙදි තථාගතයන් වහන්සේ සරුයි කියල හිතාගෙන ඉන්න ජීවිතේ තියන නිස්සාරත්වය අම්බපාලියට කියල දුන්න.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාව අහලා, අම්බපාලිය තමන්ගේ ජීවිතේ දිහා ආපස්සට කල්පනා කරන්න පටන් ගන්නව. එදා මගේ කෙස්

පල්ලෙහාට කඩාගෙන වැටුන. හරියට ගලන ගඟක් වගෙයි. අල්ලපුහම හරි බරට තේරුනා. හරිම සුවඳයි. නමුත් දැන් ඒව හරියට වේලිච්ච කොළ පරඬැල් වගෙයි. අල්ලනකොට කැඩෙනව. තැන් තැන් වලින් ගැලවිලා යනව. එහෙට මෙහෙට නැවෙනව. විකාර වෙලා තියනව. ඒ කාලෙ මගේ ඇස් දෙක නිල් පාටයි. දිලිසෙනව. හරි දීප්තිමත්. මට ඕන තරම් දුරක් බලන්න පුළුවන්කම තිබ්බ. බලන බැල්මෙන් පවා අනික් අයව වශී කරන්න පුළුවන්කමක් තිබ්බ. ඒ වුනාට දැන් ඇස් දෙක යටට ගිලිල ගිහිල්ල. අර දීප්තිය නැතිවෙලා.

ඒ කාලෙ මට හරි ලස්සන කටහඬක් තිබ්බ. කවුරුත් මගේ කටහඬට වශී වුනා. නමුත් දැන් මගේ කටහඬ බොල් වෙලා තියෙන්නෙ. හරියට වචන පිට වෙන්නෙත් නෑ වගේ. ඒ කාලෙ මගේ ශරීරෙ හරියට පිරිල තිබුන. හරි ලස්සනට. නමුත් දැන් ඒ තැන් හරියට වතුර පිරිච්ච පෙරහන්කඩක් වගෙයි. එල්ලා වැටෙනව. ඒ කාලෙ මගේ කකුල් හරි ලස්සනට පිරිල තිබුන. ඇවිදිනකොට ලෙල දෙනව. හරියට පිපෙන්න කලින් තියන නෙළුම් පොහොට්ටු වගෙයි. නමුත් දැන් ඒ කකුල් හරියට වේලිච්ච බට දඬු වගෙයි.

"බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු ඒ කාරණාවමයි සත්යය. ලස්සනයි කියල හිතාගෙන ඉන්න මේ ශරීරය තුල මම නොදැකපු කාරණාවකුත් තිබිල තියනව."

යනුවෙන් අම්බපාලිය තමන් මෙච්චර කාලයක් ලස්සන හැටියට ඔප් නංවාගෙන සිටි ශරීරය ගැන යථාර්තය අවබෝධ කරන්න පටන් ගත්තා. බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අවසර අරගෙන භික්ෂුණියක් හැටියට ශාසනේ පැවිදි වුනා. පැවිදි වුනායින් පස්සෙ ශාසන ප් රතිපදාවෙහි යෙදිල උතුම් වූ අරහත්වයට පත් වෙලා සංසාර දුකෙන් අත්මිදුන.

ජිනං වන්දාම ගෝතමං

පූජනීය පදියතලාවේ මේධාවි හිමි